

Гараніна В.С.,

студентка IV курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Мерлянова О.А., кандидат мистецтвознавства, доцент, заввідувач кафедри хореографії ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ЗНАЧЕННЯ КОЛІРНОЇ ПАЛІТРИ В РОМАНІ М. А. БУЛГАКОВА «МАЙСТЕР І МАРГАРИТА»

Ні що так не впливає на людину як колір, адже з самого раннього дитинства ми оточені світом з багатою палітрою кольорів. Ще з давнини люди надавали особливого значення читанню "мови фарб", що знайшло своє відображення в міфах, народних переказах, казках. Також фарби символізували не тільки соціальне становище, а й різні психічні стани. Адже всі кольори і відтінки накладають свій відбиток на життя людини. Кожен колір впливає на психіку особистості по-різному, у кожного свої асоціації до того чи іншого відтінку. Кольори використовують завжди і всюди, тому що завдяки їм можна передати свій душевний і емоційний стан. Тому колір дуже часто є головним символом в літературі, і не тільки. Існує таке поняття як «колірне вираження» в творах. Використовуючи колірну символіку автори відкривають свій внутрішній світ і дозволяють нам зануритися і відчувати сповна настрій і характер свого творіння.

Колір приховує в собі безліч цікавих моментів, робить уяву об'ємною та яскравою. Для того, щоб читач краще сприймав твір, краще розумів і відчував настрій тексту, Булгаков, як і багато інших письменників, використовував художню деталь, однією зі складових частин якої було колірне «оформлення». У романі «Майстер і Маргарита», автор розкрився не лише як письменник, а й як художник, адже колірна палітра цього роману насичена і різноманітна. Асоціації Булгакова пов'язані з кольором, складні і багатозначні. Письменник іноді вживає найнесподіваніші назви кольорів: "булана відкрита машина" [1, 282], собака "кольору цигаркового попелу" [1, 212], тіла "кольору кавового зерна" [1, 307], "белейшая, як бедуїнський бурнус, скатертина" [1, 404]. Але зустрічаються й звичні: синій, жовтий, золотий, сірий, зелений кольори, але найчастіше - чорний і білий.

Зробивши певні висновки, покладаючись лише на кількісне відношення, можна сказати, що основна проблема твору - проблема добра і зла, світла і темряви. Але це не єдина думка, яку хотів донести автор за допомогою кольору. Потрібно пам'ятати, що при певних обставинах один і той же колір може

набувати протилежного значення. Прикладом може послужити жовтий колір, який в одному випадку уособлює безладність, брехню і тривогу, а в іншому символізує сонце і тепло.

Саме в романі "Майстер і Маргарита", Булгаков вважає за краще перший варіант значення даного кольору. У докази наведемо кілька прикладів. Так, перед зустріччю з Воландом, абрикосова вода, яку купили Іван Миколайович і Берліоз, «дала рясну жовту піну» [1, 10], віщуючи неприємності. Коли пропав фінансовий директор театру Вар'єте Римський, в кабінет вбігла собака, «вискаливши жахливі жовтуваті ікла» [1, 28], що символізувало про те, що далеко не всі біди позаду і чекають ще чимало труднощів. А щоб показати всю величну силу і могутність, автор використовує золотий колір. Саме з цієї причини Булгаков описав навколишній простір Пилата (наприклад, «золота стеля»), використовуючи цей колір, а не який-небудь інший. Найчастіше золотий колір вживається і при описі Воланда.

Великого значення в описі природи, а також і в зовнішності героїв має зелений колір. Символіка зеленого кольору, з одного боку уособлює життя, надію, молодість, з іншого чаклунство, злі сили. Якщо говорити конкретно про роман, то основне значення даного кольору полягає, в більшості випадків, в близькості загибелі героя, хоча є і деякі виключення. Так само у чотирьох персонажів роману зелені очі (Воланд, Гелла, Маргарита та Іван Бездомний). І це вказує на те що людина знаходиться в стадії вибору свого ставлення до життя.

Небезпека, тривога і в той же час деяка магічність, таємничість відчуються в речах і предметах синього кольору. Саме синьою був палітурка в його руках, саме цим кольором «блиснув діамантовий трикутник» [1, 18] на кришці портсигара Воланда. Саме цей колір для автора символізує пастку, яка захопила героя і з якої вже йому не вибратися. Прикладом може служити опис лікарні, в яку помістили Бездомного. «За ними став, видно коридор, освітлений синіми нічними лампами» [1, 82].

Білий і чорний колір, дві протилежності, абсолютно різні в тлумаченні, але в поєднанні одного з одним набувають яскравого сенсу. Їх символічне значення краще розглядати не окремо, а разом, бо це допоможе краще зрозуміти їх роль не тільки в розумінні конкретних образів, персонажів, але і в розумінні ідей твору Булгакова. Білий колір символізує в романі чистоту, милосердя, світло, мудрість, добро, висоту духу. Він нерідко пов'язаний зі сферою сакрального, а також вважається атрибутом верховної влади. Це символ чистоти, чогось піднесеного, величного. Що стосується чорного кольору, то він вживається значно частіше, ніж білий. Якщо білий колір означає світло, добрі сили, то чорний, навпаки, символізує темряву, хаос, гріх. Це колір руйнування, який символізує невпевненість і похмурі сприйняття життя. Воланд зі своєю свитою є втіленням цього кольору. Він всюди з'являється в чорному одязі, його свита теж не відрізняється особливою різноманітністю у виборі кольорів. Мабуть, для Булгакова мало значення те, що слово «чорний» майже збігається з іншим важливим словом в романі - «чорт».

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновки, що кожен колір у Булгакова служить певним задумом великого майстра, приховує в собі глибокий філософський зміст. Колірна палітра різноманітна і багатофункціональна, що дозволяє легше домогтися бажаного ефекту. Подивившись на персонаж, а точніше на його портретну палітру, ми можемо дізнатися його історію, визначити сьогодення і навіть передбачити майбутнє. Таким чином, за допомогою дослідження ролі кольору в творі Булгакова, можна встановити відповідності між окремими образами тих чи інших персонажів, настроєм оповідання і гамою кольорів. Вірно визначити тему і ідею роману, яка полягає в неможливості роздільного існування світла і темряви, добра і зла. Їх аналіз допомагає проникнути в складне і багатогранне світовідчуття письменника і, в якійсь мірі, наблизитися до таємниці до кінця ще не розгаданого булгаковського таланту.

Список використаних джерел:

1. Булгаков М.А. Майстер і Маргарита. Київ : Азбука. 2012. 480 с.

Душкевич Н.І.,

студентка IV курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Піхтар О.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПІСЕННОЇ ЕСТРАДИ В КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ XXI СТОЛІТТЯ

Від часів здобуття Україною незалежності українська естрада починає інституалізуватись і стає самостійним культурним феноменом. Диференціація відбувається відразу на кількох рівнях. Найголовнішим є жанровий і стильовий.

Важливим фактором у функціонуванні української естрадної музики є поява такого явища, як індустрія естрадного мистецтва. Насиченість напрямків сучасної музики виявляється в українській естраді розподілом на популярний, фольклорний та рок-рівні.

Останнім часом, інтерес до можливостей впливу мистецтва на формування особистості, до його ролі у становленні культури молоді помітно зріс, поживалась наукова і методична робота в цій галузі. Теорії та практики педагогіки ще недостатньо відомо про механізми передачі художньо-образної інформації в процесі спілкування з вокальним мистецтвом, про її культурологічну дієвість.